

สารนิพนธ์เรื่อง	มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมเกมออนไลน์ที่มีระบบกล่องสุ่มตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551
คำสำคัญ	การควบคุมเกม/เกมออนไลน์/ระบบกล่องสุ่ม
นักศึกษา	สิริวิชญ์ แยมอาสา
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ภัญญิญา สิริบรรพิตพัฒน์
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและ กระบวนการยุติธรรมทางอาญา
พ.ศ.	2564

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการควบคุมเกมออนไลน์ที่มีระบบกล่องสุ่มซึ่งเป็นระบบที่กำหนดให้มีการใช้เงินจริงหรือเงินภายในเกมหรือกำหนดให้ใช้ทักษะการเล่นเพื่อให้ได้มาซึ่งกล่องสุ่มมาสุ่มสิ่งของภายในเกมโดยผู้เล่นจะไม่สามารถทราบได้ว่าจะได้รับสิ่งของใด ซึ่งลักษณะของระบบกล่องสุ่มดังกล่าวนี้ เป็นประเด็นปัญหาเนื่องจากมีลักษณะคล้ายคลึงกับการเสี่ยงโชคอันถือเป็นการพนันและส่งผลกระทบต่อผู้เล่น โดยเฉพาะผู้เล่นในช่วงวัยเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่เล่นเกมมากที่สุด แต่ในทางกลับกันเด็กและเยาวชนก็เป็นวัยที่มีวุฒิภาวะหรือวิจารณญาณต่อการรับสื่อหรือสิ่งกระตุ้นได้น้อยกว่าช่วงวัยอื่น การศึกษาหามาตรการในการควบคุมจึงเป็นการศึกษาโดยเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายในเรื่องดังกล่าวของต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์และหาหลักเกณฑ์มาตรการในการควบคุมที่เหมาะสม ตอบสนองต่อปัญหาและก่อให้เกิดการคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากเกมดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาพบว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเกมของประเทศไทยจะกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ซึ่งยังมีความบกพร่องและไม่ครอบคลุมในประเด็นการควบคุมเกมออนไลน์ที่มีระบบกล่องสุ่มอยู่หลายประการ ประการแรก คือ การกำหนดคำนิยามคำว่า “วีดิทัศน์” ซึ่งรวมถึงเกมเอาไว้ ให้หมายความเฉพาะถึงเกมที่อยู่ในรูปแบบของวัสดุหรือแผ่นเกมเพียงเท่านั้น ทำให้การบังคับใช้มาตรการในการควบคุมเกมถูกจำกัดเอาไว้อย่างแคบเฉพาะเกมที่อยู่ในรูปแบบของวัสดุ โดยไม่รวมถึงเกมในรูปแบบอื่น เช่น เกมออนไลน์ซึ่งเป็นรูปแบบของเกมที่มีระบบกล่องสุ่มเป็นคุณลักษณะร่วมด้วย เป็นต้น ประการที่สอง คือ ไม่มีมาตรการใดที่สามารถนำมาใช้ในการควบคุมเกมออนไลน์ที่มีระบบกล่องสุ่มได้ เนื่องจากตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์

พ.ศ.2551 กำหนดมาตรการในการควบคุมเพียงให้เกมนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่าย ในประเทศไทยจะต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณา ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ หากมีเนื้อหาไม่เหมาะสมตามที่พระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดไว้ เกมนั้นๆ จะไม่ได้รับอนุญาตให้เผยแพร่หรือเรียกว่าเป็นการสั่งห้ามเผยแพร่เกม แต่ในกรณีของเกมออนไลน์ที่มี ระบบกล่องสุ่มนั้นไม่ได้มีเนื้อหาของเกมที่ไม่เหมาะสมตามที่พระราชบัญญัติได้กำหนดไว้ จึงไม่สามารถนำวิธีการสั่งห้ามเผยแพร่มาใช้ในการควบคุมเกมดังกล่าวได้

ด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการกำหนดคำนิยาม คำว่า “เกม” และ คำว่า “ระบบกล่องสุ่ม” และกำหนดมาตรการเพิ่มเติม คือ การจัดเรตติ้งตามประเภทของเกม การควบคุมโฆษณาภายในเกมซึ่งมุ่งหมายต่อเด็กและเยาวชน การกำหนดสัญลักษณ์แจ้งเตือน สำหรับเกมที่มีการซื้อขายด้วยเงินจริงภายในเกม และการกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการเกมจะต้อง เปิดเผยแพร่ตราส่วนความเป็นไปได้ในการสุ่มสิ่งของแต่ละชั้นในระบบกล่องสุ่ม เพื่อใช้ในการควบคุม เกมออนไลน์ที่มีระบบกล่องสุ่ม